

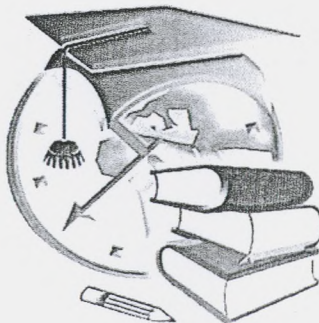

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька обласна державна адміністрація
Хмельницька обласна рада
Департамент освіти і науки Хмельницької
обласної державної адміністрації
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Факультет дошкільної освіти
Кафедра дошкільної педагогіки, психології
та фахових методик

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИМІРІВ

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
29 вересня 2014 року*

Хмельницький – 2014

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька обласна державна адміністрація
Хмельницька обласна рада
Департамент освіти і науки Хмельницької обласної
державної адміністрації
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Факультет дошкільної освіти
Кафедра дошкільної педагогіки, психології та фахових методик

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИМІРІВ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції

29 вересня 2014 року

Хмельницький – 2014

УДК 373.2

ББК 74.1

М - 74

М 74 Модернізація змісту дошкільної освіти в контексті сучасних вимірів: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 29 вересня 2014 року) / Хмельницька обласна державна адміністрація, Хмельницька обласна рада, Департамент освіти і науки Хмельницької обласної державної адміністрації, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. – Хмельницький : ХГПА, 2014. – 264 с.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції включають статті відомих учених, викладачів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації, докторантів, аспірантів, здобувачів, практичних працівників, в яких розкриваються теоретичні аспекти дошкільної освіти в сучасних вимірах, інноваційні технології навчання в дошкільній освіті, особливості забезпечення сприятливої екології дитинства як головного пріоритету дошкільної освіти сучасності, а також основні напрями практичної підготовки майбутніх вихователів до роботи з дітьми дошкільного віку.

*Друкється за рішенням вченої ради факультету дошкільної освіти
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол №3 від 23 жовтня 2013 року)*

Редакційна колегія: **Шоробура Інна Михайлівна**, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член Академії наук вищої школи України, ректор Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії; **Зданевич Лариса Володимирівна**, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії; **Машкіна Людмила Андріївна**, кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з педагогічної практики Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії; **Пісоцька Леоніда Станіславівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету дошкільної освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії; **Мисник Олеся Станіславівна**, викладач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик.

Рецензенти:

Галує Олександр Мар'янович – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Гаркавенко Тетяна Володимирівна – головний спеціаліст департаменту освіти і науки Хмельницької обласної державної адміністрації

Казакова Наталія Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент, начальник відділу педагогічної практики Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

© Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія, 2014

© Факультет дошкільної освіти, 2014

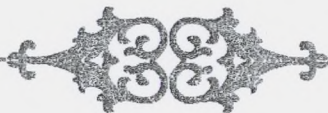
© Кафедра дошкільної педагогіки, психології та фахових методик, 2014

ЗМІСТ

<i>Абрамович Г.М., Софіян Л.Г.</i> Формування толерантності в контексті розвитку особистості дошкільника	8
<i>Алешко В.Ф.</i> Використання технологій проєктів в ознайомленні дітей дошкільного віку з птахами	13
<i>Атрощенко Т.О.</i> Підготовка майбутнього вихователя до реалізації інноваційних педагогічних технологій в навчально-виховному проєкті ДНЗ	17
<i>Біницька К.М., Біницька О.П.</i> Сучасний стан дошкільної освіти у США	21
<i>Боровікова Л.А.</i> Диференціація звуків [с] – [з] у дітей дошкільного віку (конспект заняття)	25
<i>Бродовська А.М.</i> Використання художньої літератури в екологічному вихованні дітей старшого дошкільного віку	29
<i>Брушневська Л.О.</i> Програма <i>Muvvit</i> (рухайся) як один із засобів оптимізації рухової активності дітей	33
<i>Вознюк О.В.</i> Місце казки в дошкільній освіті	38
<i>Галасюк Н.О.</i> Організація та методика проведення занять з навчання англійської мови дітей дошкільного віку	42
<i>Гаркавенко Т.В.</i> Стан розвитку дошкільної освіти Хмельницької області в контексті сучасних вимірів	49
<i>Гончар Н.П.</i> Роль вихователя у розвитку сучасного дошкільника	54
<i>Гринько В.І.</i> Педагогічні умови формування зображувальної творчості в молодшому дошкільному віці	57
<i>Дарманська І.М.</i> Загальні засади формування управлінської компетентності майбутніх керівників дошкільних навчальних закладів	61

Список використаних джерел

1. Бойко А. Упровадження інновацій як чинник оптимізації співвідношення педагогічної теорії і практики / А. Бойко // Рідна школа. – 2011. – № 8-9. – С. 15-22.
2. Верекса М Організація проектної діяльності у дитячому садку: дослідницькі проекти / М. Веракса, О. Веракса // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2009. – №12. – С. 42-49
3. Дичківська І. Педагогічна інноватика: сучасний погляд / Ілона Дичківська // Дошкільне виховання. – 2002. – №8. – С. 6-8.
4. Каплуновська О. Організація екологічної освіти в дошкільному навчальному закладі. О. Каплуновська, О. Самсонова // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2009. – №7. – С. 9-13.
5. Маршицька В. Екологічні проекти / В. Маршицька // Дошкільне виховання. – 2001. – №5. – С. 24-25.
6. Піроженко Т. Програма технології психолого-педагогічного проектування / Тамара Піроженко / Дитячий садок. – 2004. – №16. – С. 8-9.
7. Пащенко О. Вивчаємо тварин з ейдетикою / Ольга Пащенко // Дошкільне виховання. – 2011. – №7. – С. 24-26.
8. Поніманська Т. І. Гуманістичні педагогічні цінності як системоутворюючий чинник гуманістичного виховання / Збірник наукових праць. Наукові записки Рівн. держ. гум. унів. Випуск 2 (45) / Т. І. Поніманська – Рівне: РДГУ, 2011. – 211 с.
9. Фасолько Т. С. Використання особистісно орієнтованих освітніх технологій у формуванні особистості дитини дошкільного віку // Оновлення змісту , форм та методів навчання і виховання в закладах освіти:Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 2 (45). / Т. С. Фасолько – Рівне: РДГУ, 2011. – 211 с.

Апороценко Тетяна Олександрівна,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки й методики
дошкільної та початкової освіти
Мукачівського державного університету

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ ДНЗ

Педагогіка трактує інновації як результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем, прямим продуктом якого можуть бути нові навчальні технології, оригінальні виховні ідеї, форми та методи виховання, нестандартні підходи в управлінні освітнім процесом. Побічним продуктом педагогічних інновацій є зростання майстерності педагога, рівня його культури, мислення, світогляду тощо.

Не менш поширеним є тлумачення інноваційних процесів як комплексної діяльності щодо створення, засвоєння, використання та розповсюдження нововведень, яка допомагає перевести систему освіти із режиму функціонування в режим розвитку. Основними ознаками інноваційної діяльності у цьому випадку будуть наявність нормативно-правової бази, організаційна забезпеченість, актуальність, відповідність новітнім досягненням науки, творча новизна, наявність методичної розробки ідеї, керованість й активність.

Інноваційні педагогічні технології розглядають не тільки як налаштованість на сприйняття, продукування і застосування нового, а насамперед як відкритість. Вони забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку.

Інноваційні педагогічні технології є специфічними і досить складними, потребують особливих знань, навичок, здібностей. Інноваційні педагогічні технології в системі освіти засвідчують якісно новий етап взаємодії й розвитку науково-педагогічної та педагогічної творчості і процесів застосування її результатів.

Розробку, розповсюдження та застосування інновацій забезпечує інноваційна діяльність освітнього закладу, як одна з форм інвестиційної діяльності, спрямованої на вдосконалення й оновлення системи освіти.

На рівні дошкільного навчального закладу інноваційна діяльність передбачає застосування інновацій (зміни всередині системи), експериментальну перевірку результативності і можливості використання інновацій в інших дошкільних навчальних закладах [4].

Визначимо основні завдання інноваційної діяльності дошкільних

Модернізація змісту дошкільної освіти в контексті сучасних вимірів

навчальних закладів, найголовнішими серед них є такі:

- апробація вітчизняних і світових освітніх і педагогічних інновацій;
- апробація інновацій, розроблених у ході експериментальної роботи регіонального рівня;
- розробка й експериментальна перевірка продуктивності й можливості застосування освітніх і педагогічних інновацій;
- застосування освітніх і педагогічних інновацій.

Пріоритетними завданнями педагогічних колективів дошкільних навчальних закладів, які здійснюють інноваційну діяльність, є:

- вивчення освітніх інновацій, визнаних ефективними вітчизняною та світовою педагогічною наукою, а також ефективність їх впровадження в інших дошкільних навчальних закладах;
- моніторинг ефективності впровадження інновацій, розроблених педагогічними колективами дошкільних навчальних закладів;
- створення бази даних щодо впровадження освітніх і педагогічних інновацій у дошкільних навчальних закладах;
- розроблення методичних рекомендацій щодо організації роботи дошкільних навчальних закладів, які здійснюють інноваційну діяльність.

Визначимо основні етапи інноваційної діяльності дошкільного навчального закладу: виявлення інноваційної ініціативи; створення інновації; розробка, експертиза й апробація інноваційного освітнього проекту; одержання експериментальних результатів; апробація одержаних експериментальних результатів; надання експертної оцінки інновації; розповсюдження й освоення інновації; збереження інновації [1].

Складовою інноваційної діяльності є оцінювання її ефективності, новизни, оригінальності. Саме тому виникає питання про наявність критеріїв, за якими це можливо здійснити.

Глибокому вивченню цієї актуальної проблеми присвятили свої наукові дослідження такі відомі педагоги і психологи, як-от: Л. Буркова, Л.Карамушка, Л. Квіртія, Л.Колесникова, І. Підласий, О. Пісарєва, В.Полянський, Т.Семенюк, Ю. Швалб, В.Ясвін та ін.

Слід зазначити, що результатом інноваційної діяльності дошкільного навчального закладу є:

- інноваційний продукт – результат науково-дослідницької розробки;
- інноваційна продукція – нові конкурентоздатні освітні послуги.

Відомо, що одним із напрямів інноваційної діяльності освітнього закладу є розробка, апробація та впровадження педагогічних технологій.

З урахуванням змісту сучасної системи знань та особливостей організації навчального процесу в ДНЗ нами розроблено спецкурс «Інноваційні педагогічні технології в дошкільній освіті», що складається із 3-х змістових модулів. Зміст спецкурсу є доступним для студентів напряму підготовки «Дошкільна освіта 7.010101» й розрахований на засвоєння його

Модернізація змісту дошкільної освіти в контексті сучасних вимірів

кожним студентом. Основним завданням викладача є формування у студентів відповідних теоретичних знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності.

Змістовий модуль 1. Загальні засади педагогічної інноватики. Вивчаються теми: «Предмет і завдання курсу в структурі професійної підготовки майбутніх вихователів ДНЗ», «Загальна характеристика сучасних педагогічних технологій», «Готовність вихователя до інноваційної діяльності як важлива професійна якість».

Змістовий модуль 2. Інноваційні підходи до організації навчально-виховного процесу в ДНЗ. Вивчаються теми: «Педагогічні інновації та методики в дошкільній освіті», «Системні інноваційні педагогічні технології: «Будинок вільної дитини» М.Монтессорі», «Школа успіху і радості» С.Френе, «Спадщина Софії Русової (Український дитячий садок)», «Технології раннього навчання М.Зайцева», «Технології раннього навчання Г.Домана», «Технологія розвитку творчої особистості Г.Альтшуллера», «Технологія фізичного виховання дітей М. Єфименка».

Змістовий модуль 3. Сучасні авторські технології навчання та розвитку дітей дошкільного віку. Вивчаються теми: «Мовленнєвий розвиток дошкільників у світлі інновацій», «Сучасні підходи до організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку», «Поліхудожній розвиток дітей дошкільного віку в педагогічному процесі дошкільного навчального закладу».

Мета вивчення навчальної дисципліни – оволодіння знаннями про сучасні педагогічні технології особистісно-орієнтованого спрямування та уміння їх реалізації їх у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу; розвиток творчої активності майбутніх вихователів, потреби у здійсненні інноваційної педагогічної діяльності.

Завданнями викладача, реалізація яких забезпечить досягнення цієї мети, є:

1) ознайомити студентів з особливостями інноваційних процесів в освіті, з основними педагогічними технологіями та інноваційними технологіями для дошкільної освіти;

2) поглибити знання студентів з педагогіки вищої школи, дошкільної педагогіки;

3) сформувати системне уявлення про особливості реалізації конкретних педагогічних технологій у навчально-виховному процесі ДНЗ;

4) виховувати в них глибоке переконання у тому, що в основі інноваційних перетворень у сфері освіти лежить перехід на гуманістичну освітню парадигму і особисто орієнтовані технології;

5) виробити у студентів уміння обирати і педагогічно доцільно застосовувати навчальні і виховні технології в залежності від мети і завдань освітнього процесу у ДНЗ;

6) формувати у студентів навички діяти відповідно своїх професійних

обов'язків у конкретних ситуаціях; уміння використовувати набуті знання у практичній професійній діяльності.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен: *знати*: тлумачення основних понять спецкурсу; сутність та особливості інноваційної педагогічної діяльності; характеристики педагогічних технологій; суть та особливості особистісно-орієнтованого навчання і виховання; загальну характеристику особистісно-орієнтованих технологій; загальну характеристику системних педагогічних технологій; вимоги до педагога, який реалізує технологічний підхід у навчально-виховному процесі ДНЗ на особистісно-орієнтованих засадах. *Вміти*: пояснювати предметну сферу спецкурсу курсу; аналізувати позитивні сторони технологій та можливі труднощі, які зустрічаються при практичній їх реалізації; моделювати фрагменти навчально-виховної діяльності з використанням різних педагогічних технологій і проектувати можливий педагогічний результат при їх використанні; визначати рівень своєї готовності до інноваційної діяльності та шляхи роботи над собою для його підвищення.

Цікавими і змістовними для майбутніх вихователів є завдання самостійної та індивідуальної роботи. Вони мають на меті поглибити отримані в процесі опанування спецкурсом знання, уміння і навички, а також приділити увагу тематиці, яка не розглядається на лекціях, але необхідна для вивчення.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни проводяться проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейси, презентації, рольові ігри, дидактичні ігри, банки візуального супроводження навчального процесу тощо.

Висновки. Педагогіка трактує інновації як результат творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем, прямим продуктом якого можуть бути нові навчальні технології, оригінальні виховні ідеї, форми та методи виховання, нестандартні підходи в управлінні освітнім процесом. Побічним продуктом педагогічних інновацій є зростання майстерності педагога, рівня його культури, мислення, світогляду тощо.

Інноваційна діяльність педагогічних колективів дошкільних навчальних закладів, розробка, апробація та впровадження педагогічних технологій значною мірою сприяють підвищенню ефективності освітнього процесу, застосуванню саме тих засобів, методів і прийомів розвитку, навчання та виховання дітей, які є необхідними саме тут і зараз. Саме тому важливу роль має вивчення спецкурсу «Інноваційні педагогічні технології в дошкільній освіті» студентами вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта 7.01010101», який має на меті відповідну підготовку майбутніх вихователів до інноваційної діяльності в сучасних дошкільних навчально-виховних закладах.

Модернізація змісту дошкільної освіти в контексті сучасних вимірів

Список використаних джерел

1. Маковецька Н.В. Особливості організації інноваційної діяльності в дошкільному навчальному закладі: теоретичний аспект проблеми // Дошкільне виховання. – 2003. – №3. – С. 1-7.
2. Панасюк Т. Інноваційні технології: обмінюємося досвідом / Т. Панасюк // Дошкільне виховання. – 2010. – №7. – С. 18.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Підручник. Реком. МОН України для студ. ВНЗ / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., доп. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с.
4. Інформаційні технології в дошкільній освіті: впроваджуємо поміркано // Дитячий садок. – 2012. – №3. – С. 1-8.

Біницька Катерина Миколаївна,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки та психології
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Біницька Олена Петрівна,

кандидат економічних наук, доцент,
проректор з економічних питань
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

СУЧАСНИЙ СТАН ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ У США

У багатьох країнах світу дошкільна освіта є первинною ланкою єдиної системи виховання і навчання. Нею опікуються місцеві органи влади, промислові та сільськогосподарські підприємства, релігійні та громадські організації, приватні особи. Як правило, у більшості країн функціонують стаціонарні та сезонні ясла, садки з різною тривалістю роботи, дошкільні відділення при початкових класах, материнські школи, майданчики. Виховна робота, метою якої є гармонійний розвиток дітей, формування навичок життя в суспільстві, здійснюється відповідно до програм виховання та навчання. У всіх країнах існують системи дошкільної освіти [1].

В сучасних умовах перед вітчизняними дошкільними навчальними закладами постали нові завдання, зумовлені входженням України до міжнародного освітнього простору, переходом суспільства на якісно новий рівень та необхідністю державотворення як історичною потребою нації. Вивченням сучасного стану дошкільної освіти займаються українські

Модернізація змісту дошкільної освіти в контексті сучасних вимірів

Міністерство освіти і науки України
Хмельницька обласна державна адміністрація
Хмельницька обласна рада
Департамент освіти і науки Хмельницької обласної державної адміністрації
Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Факультет дошкільної освіти
Кафедра дошкільної педагогіки, психології та фахових методик

Наукове видання
Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

**Модернізація змісту дошкільної освіти
в контексті сучасних вимірів**

29 вересня 2014 року

М 74 Модернізація змісту дошкільної освіти в контексті сучасних вимірів: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 29 вересня 2014 року) / Хмельницька обласна державна адміністрація, Хмельницька обласна рада, Департамент освіти і науки Хмельницької обласної державної адміністрації, Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. – Хмельницький : ХІ ПА, 2014. – 264 с.

Відповідальний за випуск – *Пісоцька Л.С.*, декан факультету дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії; *Зданевич Л.В.*, завідувач кафедри дошкільної педагогіки, психології та фахових методик, доктор педагогічних наук, доцент Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Комп'ютерний набір та упорядкування: *Мисик О.С.*
Літературні редактори: *Зданевич Л.В., Машкіна Л.А., Пісоцька Л.С.*
Художнє оформлення: *Мисик О.С.*

За достовірність фактів, назв, дат, посилань на літературні джерела тощо відповідальність несуть автори.

Здано до друку 29.10.2014 р.
Підписано до друку 29.10.2014 р.
Формат 60×84/16.
Гарнітура Times New Roman. Умови друк. арк. 11
Тираж 100 прим. Зам. №2910/14

Набір здійснено у інформаційно-методичному центрі
зі спеціальності "Дошкільна освіта"
29013, м. Хмельницький, вул. Проскурівського підпілля, 139

